Lilli Promet írásai

Lilli Promet a délkelet-észtországi (időközben Oroszországhoz csatolt) Petseri városkában született (1922). Apja a helyi gimnázium rajztanára volt. Iskoláit Tallinnban végezte. 1935-1940-ig kerámiát tanul egy művészeti iskolában. Ezt követően egy ifjúsági lap munkatársa lesz. A háború kitörése után a szovjet hátországba evakuálják, a mai Tatársztán területére. 1943-tól a német blokád alatt álló Leningrádban az észt rádióadások szerkesztője. A háború után több évig újságíróskodik. Az 50-es évek elejétől szabad foglalkozású író. Újságíró korában számos elbeszélése, karcolata, kritikája jelent meg különböző lapokban. Első könyvét 1958-ban publikálta *A szent művészet tanítványai* címen. A két világháború közti Észtország művészeinek életéről fest benne színes képet. Ezt követően egy-két éves időközökben jelennek meg novellákat, karcolatokat, miniatűröket, álmeséket tartalmazó kötetei. Egész sor televíziófilm szcenáriumának szerzője.

A 60-as években népszerűek voltak útikönyvei. Férjével, Ralf Parvéval, aki szintén ismert észt író, sokat utaztak, s ezekről az utazásokról Lilli Promet színes és érdekes beszámolókat írt. Egyiket-másikat férjével közösen. Egy ilyen közös könyvben 25 oldalt szenteltek Budapestnek.

Lilli Prometet tucatnyi európai nyelvre fordították. Több rövidebb írása magyarul is napvilágot látott, de nagyobb lélegzetű művei közül csak *Primavera* című regénye, a bukaresti Kriterion Kiadónál (1976).

LILLI PROMET

A fűzfapoéta

Az ifjú versfaragó messze földről jött, tiszteletteljesen fél térdre ereszkedett és levette süvegét az idős mester előtt, aki kunyhója küszöbén állt.

– Bölcs mester, eljöttem hozzád, hogy felolvassam neked a verseimet, és szeretném megtudni, hogyan vélekedsz róluk – mondta az ifjú.

– Jól van, de hosszú még előttünk a nap, lesz még rá idő estig. Járjunk egyet, aztán majd sort kerítünk a versolvasásra is.

– Hová megyünk? – kérdezte csalódottan az ifjú. Nem volt a lábuk előtt homokkal beszórt ösvény, se kaviccsal terített út.

– Kövessük a felhőket – jelentette ki töprengés nélkül a mester.

Sudár pagonyokon, fénylő fenyéreken, széles szántókon vágtak át, arrafelé, ahol vörösáfonya terem a pagonyszélen, arrafelé, ahol mocsári szeder érik a zsombékon.

– Lám, mennyi virág! – lelkendezett a mester, s belélegezte a földről felszálló illatot.

– Hol? Én egyetlen rózsát se látok! – csodálkozott a versfaragó.

Uzsonna tájban egy ház mellett mentek el, melynek egy asszony kitárta az ablakait, s behívta a napot, meg találkoztak egy emberrel, aki behunyt szemmel tapogatózva haladt.

– Miért tettei magát vaknak? – kérdezte a versfaragó.

– Hogy ne lássa a dolgok velejét – vélte a mester.

Útjukat folytatva találkoztak egy csodabogárral, aki minden szembe jövőt köszöntött.

– Miért köszönsz nekik? Hiszen ők nem ismernek téged!

– Mit számít az, hogy az emberek nem ismernek. Az a fontos, hogy én ismerem őket – válaszolta az ember.

Délben két útonjáró jött velük szembe, mindkettő meggörnyedt terhének súlya alatt.

– Mit cipelsz? – tudakolta az ifjú.

– Gondot.

– Hát te?

– Kísértéseket.

A szántóföld mellett elhaladtukkor az ifjú szerette volna megtudni, miért szedegeti fel egy öregasszony a földre hullott gabonaszemeket.

– A morzsa is kenyér – felelte az asszony.

A nap második felében jó ideig némán lépdelt egymás mellett az idős mester és az ifjú versfaragó.

– Igen magadba mélyedt vagy – jegyezte meg végül az ifjú.

– Az emlékeim kertjében barangoltam.

– Van egyáltalán ilyen, és szabad benne járni? – kételkedett az ifjú. Egy pillanat múltán azonban felkiáltott:

– Úgy van! Már emlékszem, hogy a tanult emberek nem tartják kívánatosnak.

– Ezt olyanok mesélik, akiknek nincs ilyen kertjük.

– És a tied hol van?

Már-már kiértek a tenger partjára.

– Ott – mutatott a végtelenbe a mester, s az ifjú egy zsengezöld szigetet látott felsejleni a tengeren.

– Milyen tenger ez?

– Az Idő-tenger – felelte a mester.

Már lebukott a nap, amikor a mély, sötét vadonból egy reszkető pásztorfiú futott ki.

– Eltévedtem a rémek erdejében, s egyszerre egyedül éreztem magam – mesélte.

– Mi az egyedüllét? – kérdezte a gondolataiba mélyedt versfaragó.

Hazafelé menet egy kis meztelen sellőt láttak egy kövön, aki jajongva sírt nagy fehér könnyeket a hajába.

– Senki se tud segíteni rajta gyászfájdalmában – mondta a mester.

– Miféle fájdalom ez? – kérdezte az ifjú. Közben megállt az útszélen és egy férfit meg egy nőt nézett, s így kiáltott fel:

– Miért kínozzák egymást?

– Mert szeretik egymást – válaszolta a mester.

És az az ember ott miért osztogatja el mindenét? Mi marad neki magának? – kért magyarázatot az ifjú.

– Az öröm – felelte mosolyogva a mester.

A versfaragó most feléje fordította tekintetét.

– Mondd, van valami a világon, ami csodálkozásba ejtene?

– Azt hiszem, nincs – válaszolta meggyőződéssel a mester.

Mikor visszaértek a kunyhóhoz, s a mester gyertyát gyújtott, meg az asztalra tette a kenyeret és a vizeskancsót, eszébe jutott a versfaragónak az a fontos dolog, amely idehozta.

– Eljött az este – mondta. – Most engedd meg végre, hogy felolvassam neked a verseimet, melyeket írtam.

– Jó, de miről? – kiáltott fel a mester.

És határtalan volt a csodálkozása.

Bereczki Gábor fordítása

LILLI PROMET

A szerelem

A háta mögött Marianne-nak hívták, mivel francia volt. Ha megszólították, azt mondták neki: *Madame.* Talán én voltam az egyetlen, aki tudtam, hogy a lánykori neve Louise Adam. Meglehet, ugyancsak én voltam az egyetlen, aki tudott a szerelméről.

Az ismeretségi köre rendkívül szűk volt. Csak utcája szatócsboltjában és a hentesnél látták, meg az a gyér vevőkör ismerte, amely lélekmelegítőket, pelerineket és sálakat köttetett vele.

Ha a *madame-nak* tolmácsra volt szüksége, több utcányi utat tett meg, hogy engem odahívjon. Több mint a fél életét Észtországban élte le észt férje mellett, de a nyelvet nem tanulta meg.

– Nagyszerűen megértjük egymást – mondta *madame* Louise.

– Nem unja magát? – kérdeztem egyszer.

– A férjem az én világom – mosolyodott el az öregasszony.

Nem tudom, lehet-e öregnek nevezni. Törékeny volt és kis termetű, haja mindig szépen fésülve, derékban karcsúra fűzve, járása könnyed, kecses volt, el-elpirult, s gyakran váltogatta a ruháit.

Szerettem elüldögélni *madame* Louise-nál, a kényesen tiszta szobájában, elnézni a tevését-vevését, ahogy megöntözte a széles levelű filodendronokat, vagy kötött egy apró, nevetséges, kárpittal bevont sámlival a lába alatt.

Madame Louise mindig örömmel fogadott, de mikor távoztam, soha nem felejtette el megjegyezni:

– Kérem, ha hozzám jön, akkor korábban. Öt órától nem érek rá.

Ezt olyan figyelmeztető hangnemben mondta, amely kizárta a tudakolást. Én azonban nagyon kíváncsi voltam, mint minden korombeli lány, mikor már nem gyerek, de még hajadon sem. Szerettem a titkokat, feltételezéseket, csiklandozták a képzeletemet.

Úgy gondoltam, tudom *madame* Louise-ról a leglényegesebbeket. Párizsban a Quartier Latin egy kis bisztrójában volt felszolgáló, s első látásra beleszeretett abba az észt diákba, aki odajárt étkezni, s ismeretségük harmadik napján hozzáment feleségül. Mikor férje néhány év múltán befejezte tanulmányait, Louise elhagyta vele hazáját. – Úgy tűnt, minden romantika *madame* Louise múltjában rekedt. Milyen titkai lehetnek egy idős asszonynak? – És én mégis szerettem volna megtudni, mit csinál *madame* Louise öt után.

Fél négykor állítottam be hozzá.

Meghökkenten nézett rám, s habozva engedett be, de lenyelte a bosszúságot, nem szólt semmit.

Madame Louise előtt csipkés fehér kötény volt, ebédet főzött, kézfejével hűsítgette kiforrósodott arcát, s olyan pillantásokat vetett rám, melyek beszédesebbek voltak, mint a szavak. Kínosan éreztem magam, fölöslegesnek, de maradtam.

Hozzálátott, hogy két személyre megterítsen. Volt benne valami különös koncentráltság. Többször megigazította az evőeszközöket és a szalvétákat, arrébb tolta a virágvázát, mindent még egyszer ellenőrzött, majd a szemembe mélyesztette a tekintetét: menj el!

Nem mentem. Aztán kivett a kötényzsebéből egy kis kerek csomagocskát – egy alma lehetett –, és a tányér mellé tette.

– Mi az? – kérdeztem.

– Meglepetés. Mindjárt itt lesz.

Maradtam, látni akartam a férjét.

Madame Louise egyszerre helyhez szegeződött, figyelte a feljáróról behangzó lépéseket és zavarba jött.

– Jön! – suttogta. És én nem léteztem többé.

A tükör elé futott, idegesen lerántotta a kötényét, megigazította a haját, s sietett ajtót nyitni.

Szívem hangosan, hevesen dobogott.

A küszöbön egy sovány, őszhajú öregember állt, mindhárom nagykabát-gombján egy kis csomag lógott. Később hallottam, hogy soha se megy üres kézzel haza. Figyelmessége jeléül mindig hoz az ő Luise-ának legalább valami filléres holmit, legyen az egy gyűszű, mentás cukorka vagy teaszűrő.

Az öregúr levette orráról behomályosodott cvikkerét, szárazra törülte a zsebkendőjével, majd újból feltette.

Engem nem látott. Louise-t nézte, aki várakozóan, feszülten, égő arccal állt.

Most megcsókolják egymást, gondoltam, s visszafojtottam a lélegzetem.

A csók elmaradt. Megragadták egymás kezét, s úgy álltak ott, mint szerelmes fiatalok, akik még nem lépték át a pironkodás válaszvonalát.

Ekkor távoztam. Megláttam azt, amit nem vártam, ami túlment a várakozásomon. Ez a pillanat fölülmúlta minden elképzelésemet a szerelemről.

Fordította: Bereczki Gábor

Paulus Person Utsi versei

Az alábbi néhány vers Bede Anna kötetéből való (Aranylile mondja tavasszal. Lapp költészet. Európa Könyvkiadó, 1983). A kiváló költő, műfordító maga választotta ki a verseket folyóiratunk számára.

Utsi, Paulus Person (Karesuando, Svédország, 1918–1975, Jokkmokk): 1920-ban költöztek szülei Jokkmokkba. Utsi réntenyésztő, kézimunka-tanító, ötvösművész, templomépítő mester, költő volt. Költeményeiből svédre, franciára és németre fordítottak néhányat. Első kötetéből, amely svéd címmel *Dikter* (Versek. Särtryck ur Från Bygd och Vildmark, Uppsala, 1970) jelent meg, antológiánkba a következők kerültek: *Fájó szerelem, Szülőföldem, Az új hegyi víz, A rénlegelőt letaposták, A mi jogaink. – Tükörképem a forrásban a Állagat I.* (Írások I. Karasjok, 1973) kötetből való; *Mi ketten* Gaup-Westerlund, *Láv'lagir'ji.* (= Lávlagirji – Daloskönyv. Luleå Alltryck AB 1978) című könyvéből való. – A többi költemény második versesköteténben, a *Giela giela* (Ejtsd csapdába a nyelvet. Almqvist & Viksell, Uppsala, 1974) címűben jelent meg. Harmadik, posztumusz kötetét rokonai, Per Mikael Utsi és felesége rendezték sajtó alá: *Giela gielain* (Vadássz a nyelvvel, Luleå, 1980).

Kövesd az ösvényt

(GUORA BÁLGA)

Kövesd azt a gyalogutat
mit réncsizma taposott
Kövesd a szán-szabta utat
hol kosárkád ringatott
Kövesd a forrás ösvényét
mely gyermeki szomjat olt
Kövesd a tág legelőét
hol rénszarvas kóborolt
Kövesd a bozót ösvényét
mely karcolta lábadat
Kövesd a sátrak ösvényét
hogy megleld barátodat

Sátorküszöb

(ŠIELMMA SISBEALDE)

A sátor küszöbén belül
melegség ölelt
Magas volt a küszöb
Ahogy átléptem a gerendán
egy lécben megbotlottam
Anyám kitárta karját

Azon a küszöbön túl
az idegen világ
És jött a megismerés ideje
ott künn a nap sütött
Ki mertem menni –
De a sátorküszöb
még most is ölel

A lappság ereje
(SÁMIVUOHKI)

Ha elpusztítanák
a holdat meg a földet
sátraink – ezüstcsillagok –
világítanának

Ha már remény se volna
megmaradnánk mozdulatokban

Ahol csak tűz ég
mi benne égünk

Síző
(ÈUOIGI)

Hideg szél
fagyos hó
siklik a sí
síbot lendíti
kopik a csizma
Hófúvás
befújja a nyomot
Az arcról szakad a víz
Sátorban tűz ég
Édes álom jő

Újra indul az idő
(AIGI ÁLGA OĐĐASIT)

Újra indul az idő
fémes fények izzanak
a volt idő elszalad
Újra indul az idő

Naptalan téli estén
míg kialuszik a fény
nagy éjszaka közepén
ébred a biztos remény
Újra indul az idő

Új fiatal reggel kél
fénylő párák szállnak ott
megnyílnak a távlatok
Újra indul az idő

Szívet könnyít megújít
ha mögötted áll a hit
mely reggeltől estig nő
Újra indul az idő

Elhagyott szálláshelyen
(BOARES OROHAGAS)

Nem vezetett oda út sem
csak egy parányi ösvény
A fatönkök fölé bozót borult
és sűrű erdő
Nem hallani gyermekek kacaját
kutyák csaholását
Sátrakból füst nem száll
néma vizeken evező sem csobban

Csak korhadt karók regélnek
őseim életéről
háromlábú állványok erdőnk gazdagságáról
elkorhadt csónak s halszárító rúd
tavunk bőségéről

Szótlanul egy padkára ülök
a kormos kőre bámulok
hol hajdan erdőlakók békés tüze égett

Bede Anna fordításai

SAIT FAIK ABASIYANIK

Gyerek a siklón

Sait Faik Abasiyanik (Ejtsd: Szait Faik Abaszijanik.) 1906-1954. Irodalmi tanulmányokat folytat, de kereskedő apja kívánságára Svájcba utazik, hogy kereskedelmi ismereteket tanuljon. Két hét után átmegy Franciaországba, ahol három évet tölt, és csak az irodalommal foglalkozik. Hazatérése után rövid ideig tanár és újságíró, később apjától örökölt vagyonából él Burgaz szigetén anyjával együtt. Egy verseskötete, 13 elbeszéléskötete és két regénye jelent meg. Halála után anyja könyveinek jogdíjából irodalmi díjat alapított, melynek elnyerése ma is rangot jelent egy fiatal író számára.

Sait Faik Abasiyanik a török prózairodalom egyik legkiválóbb képviselője. Munkásságával megújította a török szépprózát. Jelentősége nemcsak abban van, hogy az elbeszélést ő emelte mesteri szintre a török irodalomban, hanem az utána következő írónemzedékre gyakorolt hatása is óriási. Az első török író, akinek műveit a belső átélés igazán hitelessé teszi, Sait Faik Abasiyanik írónemzedékének célkitűzéseit így fogalmazta meg: „A ma már régieknek nevezett írók az életet, a társadalmat felülről szemlélik. Nem merülnek bele az életbe, csak a magasból hallatják hangjukat, s így kívánják a társadalmat átalakítani. Ami minket illet, nekünk nincs semmiféle teóriánk a társadalom átalakítására. De mi ugyanazt az életet akarjuk élni a társadalomban, mint mindenki más."

Sait Faik azokat a kisembereket ábrázolja, akiket maga körül lát, akiket közelebbről megismer. Érdekli sorsuk, az elesett, letaposott emberek történetében gyakran saját szorongásainak, céltalanságának drámáját éli át. Törökországban a városi kisember az ő elbeszéléseiben válik irodalmi hőssé. Egy-egy elbeszélésben mesterien tudja belesűríteni több tucat ember életének lényeges elemeit. A városi kisember mellett sokat és nagy szeretettel ír a halászokról, a tengerről, a tenger élővilágáról.

Gyerek a siklón

Semmi sem sok, amit nekik adunk.

Mostanában kénytelen vagyok Isztambul egyik külső kerületében tölteni az éjszakákat. Este kilenc után errefelé vaksötét van. A tengerből tör elő a sötétség, és borul rá a környékre. Az egész kerület mély álomba merül. A hűvös szellő hiába keres odakint embert, reggelig csak néma, sötét utcákra, gazdátlan kutyákra, társtalan macskákra lel.

Valaha egy görög vállalkozó két nyersolajjal működő dinamója áramot szolgáltatott a kerületnek. A sárga, gyatrafényű »courant continu«, az egyenáram messziről csak az emberek árnyképét rajzolta ki, nem lehetett fölismerni, ki van ott, nem tudta senki, ki az a párocska. A vállalkozó később nem tudott megállapodni a hatósággal, és kikapcsolta az áramot. Fél kilenc után nincs aki tudná, hová vezetnek az utcák.

Az itt lakók csak feleségüket szeretik, bezárkóznak otthonukba. Minden jel arra vall, hogy az ablaknál dohányozva gondolják ki ügyeskedéseiket másnapra.

Néha a gyerekek petróleumba mártott rongyokból sodort fáklyákkal szabdalják fel a sötétséget, és azok fényénél félelmetes ollójú rákokra vadásznak a tengerpar-

ton. A partmenti házak, ezt az egzotikus, különös és költői tájat szemlélve, olyanok, mintha álmukban látnának némi fényt, hallanának hangokat.

A negyedben lakó török hölgynek, aki jóhírű kollégiumban tanult, és úgy beszél franciául és angolul, mintha mindkettő anyanyelve lenne, hosszan meséltem a hosszú, fény nélküli éjszakákról.

Ezeknek az embereknek még az a sötétség is túl sok – jelentette ki.

A nagybajszú görög halászok, mezítlábas, vézna gyerekek, kiugró ádámcsutkájú kurd teherhordók, olcsó görög nők, én, te, a levélhordó postás, a szatócssegéd ... Mindnyájan »ezek az emberek« vagyunk. Én a hölgy mellett, a többiek távolabb a sarkon, ahol a zöldséges van, a szép és szomorú szatócssegéd a lejtős út közepén.

Nem vitatkozom. Mi értelme lenne? A hölgy tegeződik a kerületi elöljáróval, tanácsokat osztogat a férfiaknak, az asszonyokat kioktatja.

Aznap bementem Isztambulba. A gyerekről, akit az alagútban a siklón láttam, nem az említett hölgynek számolok be, ő már nem érdekel. Magának a gyereknek írom meg a történetet.

A siklóra az alagút Beyogulu felőli végén szálltunk fel. Ilyenkor a lefelé haladó szerelvény nem szokott zsúfolt lenni. Másodosztályon utazom. Az egyik sarokban három katona, a közelben idős asszony, mellette a menye, távolabb örmények, fontoskodva vitatják, hogy elérik-e a hajót, vagy sem, majd én és ő. Lábát, amennyire tudja, behúzza az ülés alá. Csak akkor lehet észrevenni, hogy nincs cipője, ha valaki nagyon figyelmesen nézi. Még nem indulunk. Az első és második osztályt elválasztó és a peront a vagonoktól elválasztó rácsok éppen most egyszerre csukódnak össze. Majd az ajtók záródnak be akkora levegőt szippantva, mint mikor egy hal vesz levegőt a tengeren.

A gyerek ujjait begörbítve jobb kezét a füléhez támasztja, szája nyitva. Kosztól fekete másik keze a térdén pihen, körmei csak bőrének sötét színe mellett látszanak fehérnek. Ujjai ceruza vékonyak. Fekete trikóján olajfestéknek tűnő, majdnem fehérnek mondható ábrák. A gyöngyházfényű kapocs nyomja vékony, piszkos nyakát. Az arcát figyelem ...

Lapos, nyomott orr, a csodálkozástól kitátott nedves száj, nagy, sötétbarna szemek, oly ártatlanok, hogy szinte már nem is emberi, a szeme fehérjén is csodálkozás tükröződik. Haja kócos, rajta cigaretta hamu.

Éppen mellette állok. Amint becsukódnak az ajtók, fölemeli a fejét, és rám néz. Addigra már fölvettem a kellő pózt. Elmélyülten valami egyebet figyelek. Először leveszi rólam a szemét, majd a fejét is lehajtja. Ismét őt nézem. Ajkán, szemén, szemöldökén alig észrevehető mosoly, azt sugallja, hogy szívből élvezi az utat.

Milyen jó is látni a földalatti utazás örömét egy tizenkétéves gyereken! Talán én is ilyen boldog voltam, amikor először szálltam föl rá. Sok itt az örvendező gyerek, aki tapsikolva szól apjához:

– Papa, nézd! Nézd, milyen csodás!

Mi sem titkoltuk boldogságunkat.

Ő viszont igyekszik eltitkolni. A szerelvény ringatózva, ingadozva, nagy zajjal halad lefelé. Most a szemben ülő hölgyet és kicsi gyermekét figyeli. De azok rá se néznek. Kicsit megnyugszik. Ismét rámnéz. Úgy teszek, mintha belemerülnék az újságba. Már teljesen nyugodt. A másik vágányon a sötétségből előbújó, pokoli zajjal elhaladó, kivilágított, zsúfolt szerelvénynek nem tud annyira örülni, amennyire szeretne, mert érzékel valamit, az én pillantásomat. Ismét az a halvány mosoly. Az a halovány, szomorkás, ártatlan, félénk mosoly. Mindketten messziről nézzük, hogyan nyílik szép lassan az alagút Galata felőli oldalán az ajtó fél szárnya. Az a halovány mosoly nem tűnik el. Az alagút másik végéhez érkezünk. A gyerek arca fénylik, mint a héjából kibontott friss mandula. A sötét, jócskán lesült arc csupa

ragyogás. Mintha arcát forrás mosná le, és egy fáklya is megvilágítaná. De mindez csak egy pillanatig tart, szinte fel sem tudom fogni. Annyit látok csupán, hogy ezt a nagy fényességet hirtelen elnyeli a gyermek, és az iménti mosoly jelenik meg újra. Most ő kap rajta engem. Látja, hogy őt nézem. Arcáról elszáll a mosoly. Olyan embernek a közönye, egykedvűsége szakad rá, aki már százszor, ezerszer szállt fel az alagútban közlekedő siklóra, de mindig fél, hogy esetleg beomlik az alagút – azonban kényszerből mégis utazik. Az ajtók nagy robajjal nyílnak. Hófehér körmű, vézna lábacskáin csoszog. Utolérem. Már kívül vagyunk az alagúton. Először tátott szájjal azon csodálkozik, hogy ilyen gyorsan megérkezett, majd figyeli a két bejáratot és a tömeget, amely este Beyogulu felé száll be a siklóba. Igen, mintha a szájával nézné. Aztán sietve elindul.

Nézek utána. Nadrágja szakadt, két bő szárából is sugárzik az öröm. A nadrág fenekére nagy öltésekkel fölvarrt és alul kifeslett folt is mintha arról a boldogságról mesélne, hogy ült a siklón az alagútban.

Két sötét lába belevész a tömegbe.

Egész lénye arról árulkodott, hogy Edirnekapi kerületben lakik, télen bádogviskóban, nyáron sátorban.

Siklót az alagútban embereknek építenek, hogy gyorsan lejussanak a magasból, vagy gyorsan feljussanak. Meg olyan gyereknek, aki boldog, amikor először beszáll a siklóba, de ezt a boldogságot nem akarja kimutatni.

Ha ma nem építünk siklót, nem indokolhatom meg azzal, hogy talán nem szeretjük a gyerekeket. Az ilyen okoskodás különc észjárásra vallana. Holott a biztos mondandóm csupán ennyi:

– Semmi sem sok, amit nekik adunk.

Edirnekapi negyedben ma este egy anya végighallgatja gyermeke történetét arról, hogyan szállt fel a siklóra az alagútban. A gyerek majd panaszkodik: „Egy alak folyton engem bámult a nagy szemeivel, nem hagyott nyugodtan örülni." Azt is elpanaszolja, hogy nem mosolyoghatott az idegenekre, hogy nem villanthatta ki fehér fogait. Mindazt, amit hallott, mindazt, amit a siklón nem mondhatott el, az anyjának fogja elmondani, és anyja is olyan boldog lesz, mintha mellette ült volna a siklón az alagútban.

Rubovszky Edit fordítása